

MUSEUM HINDELOOPEN
Jaarverslag 2019

100
jaar

MUSEUM
HINDELOOPEN
1919-2019

INHOUDSOPGAVE

1. Voorwoord	03
2. Algemeen en vooraf	03
3. Belangstelling	07
4. Het museum	07
5. Nieuw museaal concept en uitbreiding	08
6. Personeel en organisatie	09
7. Kolleksjes Tichtby	10
8. 100 jaar Museum Hindeloopen	11
9. Jaarrekening 2019	16
10. Activiteitenplan 2019	18
11. Bestuur Stichting Hidde Nijland	20
12. Cultuurplein Súdwest-Fryslân	21
13. Publieksactiviteiten 2020-2024	22
14. Schenkingen	23
15. Aankopen	24
16. Zomertentoonstelling	24
17. Bijzondere activiteiten	25
18. Groepsbezoek, rondleidingen en stadswandelingen	26
19. Kinderactiviteiten	26
20. Nationale Museumweek	28
21. Vereniging Vrienden van Museum Hindeloopen	28
22. Contacten en netwerken	29
23. Educatie	29
24. Lezingen	29
25. Afsluiting seizoen personeel en vrijwilligers	32
26. Trouwlocatie	33
27. Personele bezetting	33

1. VOORWOORD

Wat een jaar! Wat een bijzonder jaar! Op 16 juli 2019 bestond het Museum Hindeloopen honderd jaar. Dat is op 20 en 21 september 2019 groots gevierd.

Museum Hindeloopen is gevestigd in het oude stadhuis van Hindeloopen, een rijksmonument uit 1683. Het museum is gewijd aan het Hindelooper materiaal en immaterieel erfgoed. De collectie is in 1917 geschonken aan de toenmalige gemeente Hindeloopen door de Dordrechter en oud Leeuwarder Hidde Nijland (1853 – 1931). Deze verzamelaar geloofde als de oude Engelse Reformbeweging van William Morris in ‘de ontwikkeling van de zin voor schoonheid als een hefboom voor de verbetering van de samenwerking en daarom in het belang van een innig samengaan van kunst en ambacht’.

Nijland legde dan ook in de negentiende eeuw een collectie op dit gebied aan met volle aandacht voor het ambacht. Op 16 juli 1919 opende het museum voor het eerst zijn deuren en wel in Hindeloopen, daar waar het ambacht floreerde.

Destijds vond men het de moeite waard om een Hindelooper museum in te richten. Honderd jaar later moet het museum opnieuw laten zien relevant te zijn. De presentatie van Museum Hindeloopen als centrum voor de Hindelooper cultuur en als kenniscentrum, werd gedurende het jubileumjaar breed uitgedragen. Aan ons de uitdaging onze boodschap voor een zo breed mogelijk publiek aantrekkelijk te maken.

2. ALGEMEEN & VOORAF

Museum Hindeloopen is een geregistreerd museum. Het bestaat al sinds 1919 en is in 2008 verzelfstandigd. Ook in het jubileumjaar is gewerkt aan het vergroten van de belangstelling.

Het museum wordt geëxploiteerd door de Hidde Nijland Stichting – Hindeloopen. Het bestuur van de stichting heeft een museumbeleidsplan geformuleerd voor de periode 2016 – 2022.

Het afgelopen jaar en de komende jaren is het beleid gericht op de uitbreiding van het museum. In de huidige situatie is er sprake van ruimtegebrek. Zo is er geen speciale ruimte om exposities te houden of over te nemen van andere musea en kan er eveneens binnen de vaste expositie nauwelijks gewisseld worden. Daarnaast ontbreekt een ruimte waarin Hindelooper schilderwerk op een meer toegankelijk en minder statische manier kan worden tentoongesteld. Het ontvangen van groepen gaat eveneens moeizaam. Hoogteverschillen in het historisch gedeelte van het museum (oude stadhuis) veroorzaken een aantoonbaar teruglopen van het bezoekersaantal uit de oudere doelgroep.

COLLECTIE

Museum Hindeloopen is een museum over de stad Hindeloopen en de woon- en leefcultuur van deze stad in voorgaande eeuwen. Het verhaal dat het museum vertelt, leeft nog altijd. De oude cultuur is vandaag de dag nog sterk aanwezig. De totale collectie omvatten ca. 9000 objecten. Hiervan is ongeveer 95% eigendom van de gemeente Súdwest-Fryslân, maar in langdurig bruikleen gegeven aan de stichting. Topstukken zijn onder andere de drie Hindelooper kamers, twee zilveren avondmaaltbeken, een schilderij van Christoffel Bisschop, een Hindelooper beschilderde wieg en een bruidswentke van rood-witte sits. 10% van de collectie zijn topstukken, ruim 50% van de voorwerpen behoort tot de kerncollectie, 15% is depotcollectie en 15% van de collectie zou afgestoten kunnen worden. Het betreft dan vooral aarde- en glaswerk dat elders beter op zijn plek zou zijn. Het museum heeft een beschreven collectiebeleid waarin duidelijk aangegeven is wanneer objecten in aanmerking komen voor verwerving. Daarnaast is vastgesteld waar in de collectie lacunes zitten en deze worden daar waar mogelijk aangevuld. Het museum is gehuisvest in het oude stadhuis van Hindeloopen uit 1683. Het pand is een rijksmonument en in eigendom van de gemeente.

MISSIE STICHTING

- Het exploiteren van het museum: Museum Hindeloopen te Hindeloopen. Dit museum is een permanente instelling van de Hindelooper kunst en cultuur ten dienste van de gemeenschap en haar ontwikkeling, toegankelijk voor het publiek, niet gericht op het maken van winst, die de immateriële en materiele getuigenissen van de mens en zijn omgeving verwerft, behoudt, wetenschappelijk onderzoekt, presenteert en hierover informeert voor doeleinden van studie, educatie en genoegen.
- Het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.
- Het doel te verwezenlijken zoals verwoord door Hidde Nijland zelf en bepaald is in de akte van schenking van 16 juli 1919 in Leeuwarden.

GESCHIEDENIS

Museum Hindeloopen is ontstaan op initiatief van het echtpaar Hidde en Adriana Nijland - Volker. Hidde Nijland, geboren in 1853 te Leeuwarden, was een verwoed kunst- en antiekverzamelaar. Reeds op jonge leeftijd begint hij met het verzamelen van Hindelooper voorwerpen.

In 1917 biedt hij zijn verzameling de gemeente Hindeloopen aan op voorwaarde dat deze tentoongesteld wordt in het oude stadhuis van 1683.

Hindeloopen, april 2020

Jelle Brouwer, directeur

3. BELANGSTELLING

De belangstelling voor Museum Hindeloopen valt af te leiden uit het onderstaande overzicht:

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kinderen	610	539	522	541	825	623
Volwassenen	6.622	6.462	6.692	6.676	8.750	7.622
Totaal	7.232	7.001	7.202	7.217	9.575	8.245

In het verslagjaar trok het museum en de stad Hindeloopen minder bezoekers. 2018 was ook een bijzonder jaar met forse stijging door de Culturele Hoofdstad Friesland, de musical Het Fluitschip en de onthulling van de Hindelooper fontein. Toch was 2019 een bijzonder jaar omdat het aantal bezoekers 1000 hoger lag dan het gemiddelde van de afgelopen jaren!

4. HET MUSEUM

Hidde Nijland, geboren in 1853 te Leeuwarden, was een verwoed kunst- en antiekverzamelaar. Al op jonge leeftijd begon hij met het verzamelen van Hindelooper voorwerpen. Zijn collectie groeide zo sterk, dat hij in zijn huis in Dordrecht een complete Hindelooper kamer kon inrichten. In 1917 bood het echtpaar Nijland zijn verzameling aan de gemeente Hindeloopen aan op voorwaarde dat deze tentoongesteld zou worden in het oude stadhuis uit 1683.

Op de eerste verdieping werd een Hindelooper huis gereconstrueerd met de wereldberoemde, unieke stijlkamers. Op 16 juli 1919 werd Museum Hidde Nijland geopend, op dit moment een van de oudste musea van Fryslân.

Willen wij alle doelstellingen, zoals die zijn verwoord en vastgesteld in ons Beleidsplan 2016 - 2022, waarmaken, dan zullen wij de wijziging van het huidige museumconcept en de daarmee verbonden noodzakelijke uitbreiding en verbouw voor 2022 moeten realiseren.

5. NIEUW MUSEAAL CONCEPT EN UITBREIDING

Omdat het hier een forse investering betreft, (€ 1.9 miljoen) en ons museum zelf niet over de benodigde middelen beschikt, hebben wij weer diverse gesprekken gevoerd met charitatieve stichtingen en fondsen, naast de gesprekken met de lokale overheden.

WAT WILLEN WIJ REALISEREN EN OP WELKE WIJZE?

Vanaf het jaar 2022 vanuit een aangepast en toegankelijk gebouw tenminste 15.000 bezoekers per jaar in aanraking te brengen met het Hindelooper cultuurgood.

De 2e afwijzing door de Bankgiro Loterij (BGL) in februari 2019, maakte het wel noodzakelijk ons te beraden op de vraag:

1. Waar staan we financieel en
2. Hoe nu verder.

Stand van zaken per ultimo 2019:

Begroting bouwkosten	€ 1.600.000,00
Herinrichtingskosten	€ 300.000,00
Totale investeringskosten	€ 1.900.000,00

Van de totale investeringskosten zijn ultimo het verslagjaar € 1.300.000,00 gedekt door gemeente, provincie en een aantal fondsen.

Daarom is besloten om voor de 3e keer een aanvraag te doen bij de Bankgiro Loterij nu toegespitst op de herinrichting en het tekort te dekken uit overige stichtingen en fondsen.

6. PERSONEEL EN ORGANISATIE

De organisatie van het museum heeft vaste vormen aangenomen en staat voor de komende jaren vast. Onderstaande medewerkers zijn in dienst van Hidde Nijland Stichting – Hindeloopen:

Jelle Brouwer

Directeur in tijdelijke dienst en 0,2 fte

Maurice Wery

Conservator in vaste dienst en 0,5 fte

Alletta Hartholt

Bestuurs – en secretariaatsmedewerker in vaste dienst voor 0,72 fte.

Dicky Albada

Baliemedewerker in tijdelijke dienst 0,28 fte

Betty Klijnstra

Baliemedewerker in tijdelijke dienst 0,36 fte.

Daarnaast nemen de twee baliemedewerkers tevens ook schoonmaakwerkzaamheden voor hun rekening. Zij doen dat van 1 april tot en met 31 oktober, de maanden, waarin het museum is geopend voor het publiek.

De verdere schoonmaak van het museum wordt deels uitbesteed aan een extern schoonmaakbedrijf uit de regio. Medewerkers en vrijwilligers namen ook deel aan scholing en deskundigheidsbevordering. Jaarlijks evalueert de directie de werkzaamheden met personeel en vrijwilligers. Voor de opening op 1 april is alles weer gepoetst en geboend, tot in de kleinste details(!) door onze vrijwilligers. Grote dank daarvoor. Vrijwilligers zijn onmisbaar voor het museum.

Ten aanzien van het personeels- en vrijwilligersbeleid, alsmede de salariëring daarvan, is de museum cao 2018 – 2020 van toepassing.

OPZET VRIJWILLIGERSBELEID

MUSEUM HINDELOOPEN

Het museum is deels een vrijwilligersorganisatie. Vrijwilligers en vaste medewerkers zorgen voor de collecties en bieden diensten aan onze bezoekers. Daarom hebben wij in het afgelopen jaar een beleid daarvoor ontwikkeld. Het gaat hierbij om de taken, werving en selectie, begeleiding, coördinatie, randvoorwaarden, communicatie en waardering. Wanneer een vrijwilliger zich meldt weet hij of zij precies wat van hem/haar verwacht wordt en waarmee hij/zij rekening moet houden.

7. KOLLEKSJES TICHTBY

Museum Hindeloopen is een van de vele deelnemers aan het project data - ontsluiting in Friese Musea 2015 – 2019. Daartoe is door Museumfederatie Fryslân een plan van aanpak opgesteld. Vrijwel alle Friese musea hebben in de voorbereidingsfase van dit project aangegeven dat ze graag hun collectie gegevens online voor publiek toegankelijk willen maken. Museum Hindeloopen doet hieraan mee en zullen voor dit project € 28.000,-- subsidie ontvangen van de Provincie Fryslân in samenwerking met Tresoar en Museumfederatie Fryslân.

De volgende stappen werden hiervoor in 2019 doorlopen:

- a. Digitaliseren, registreren en verfijnen
- b. Data overbrengen naar platformen
- c. Publicatiedata op internet
- d. Museaal hergebruik data
- e. Divers hergebruik data

Om de data van de Friese musea geschikt te maken voor de aanlevering bij DiMCoN, moeten zij volgens internationale afspraken ingebracht worden in het eigen collectieregistratiesysteem van ons museum.

Voor meer dan 2500 objecten zijn de inhoudelijke verfijningen en beschrijvingen aangebracht en de collectie digitaal toegankelijk gemaakt. Daarnaast zijn ongeveer 4000 objecten met verbeterde en aangepaste objectbeschrijving geregistreerd. Veel hulp hebben daarbij wij gekregen van Theresa Rösner. Vanuit haar museale expertise heeft zij vanaf september 2018 tot en met oktober 2019 de conservator veel werk uit handen genomen.

De afronding van het project heeft in 2019 plaatsgevonden. In die periode werd de collectie en overige objecten ook gefotografeerd. Daarvoor hebben wij fotograaf Bilbo Schickenberg aangetrokken om alle stukken digitaal vast te leggen. Nadat alle data met beeldmateriaal op de juiste manier in de eigen database zijn ingebracht, zijn deze vervolgens overgeheveld naar DiMCoN.

Het Plan van Aanpak voor de onlinepresentatie van de museale objecten in Fryslân was bij bovengenoemd project onze leidraad.

8. EEN PRACHTIG JUBILEUM-100 JAAR MUSEUM HINDELOOPEN

AANLEIDING

Dit jaar bestond Museum Hindeloopen honderd jaar. Hidde Nijland, ondernemer en verzamelaar, schenkt zijn collectie Hindelooper volkskunst in 1917 aan de stad Hindeloopen. Na twee jaar voorbereiding opent het museum op 16 juli 1919 haar deuren.

Bestuur en directie staan stil bij dit bijzondere jubileum. De ontstaansgeschiedenis van ons museum onderscheidt ons van de vele andere Friese musea. Bovendien: in 2019 zal duidelijk worden wanneer en in welke vorm de 'vernieuwbouw' van het museum plaats zal vinden. Trots terugkijken waarom men in het verleden een 'Museum Hindeloopen' stichtte, gaat hand in hand met vooruit kijken en aantonen waarom het museum tot de 'buitencategorie' – aldus gedeputeerde Sietske Poepjes - behoort.

UITDAGING

Destijds vond men het de moeite waard om een Hindelooper museum op te richten. Honderd jaar later moet het museum opnieuw laten zien relevant te zijn. De presentatie van Museum Hindeloopen als centrum voor de Hindelooper cultuur en Hindelooper erfgoed kan gedurende dit jubileumjaar voor het eerst breed uitgedragen worden. De uitdaging is om de boodschap voor een zo breed mogelijk publiek aantrekkelijk te maken. Een publicatie, een symposium, een tentoonstelling, restauratie van twee historische schilderijen en een zomeravondpalet – gaan samen met publieksactiviteiten en lezingen – met hulp van onze Vereniging Vrienden van het Museum Hindeloopen.

WANNEER

Het jubileum van het Museum Hindeloopen werd gevierd op vrijdag 20 september en zaterdag 21 september 2019.

PROGRAMMA

- De uitgifte van een boek over de Friese geschiedenis van Hidde Nijland;
- Bijzondere aandacht in het museum voor de stichter Hidde Nijland;
- Kinderen van de basisschool De Skulpe bieden de 100-jarige “Hidde Nijland” een verjaardagscadeau aan;
- Symposium en lezingen over cultuur en erfgoed, kenniscentrum immaterieel erfgoed op vrijdag 20 september 2019 in de Grote Kerk te Hindeloopen;
- Een straatfestival op de zaterdagmiddag met workshops en spectaculaire acts in de stad Hindeloopen
- Een belevingskuier in teken van 100 jaar Museum Hindeloopen door de Vrienden van het Museum Hindeloopen op de zaterdagavond;
- Bezichtiging van de boeier “Maria Pauline” in de Hindelooper haven. De stichter van het museum was van 1881 – 1894 eigenaar van deze boeier!
- Restauratie van twee historische schilderijen van Hidde Nijland;
- Realisatie van de tentoonstelling ‘Sits, een wereldproduct in Hindeloopen’.

PUBLICATIE JUBILEUMBOEK

“100 jaar MUSEUM HINDELOOPEN 1919 – 2019”, een in eigen beheer uitgegeven publicatie waarin met behulp van gastauteurs aandacht werd besteed aan de Friese familiegeschiedenis van Hidde Nijland, het Dordrechts Museum, het Zuid-Afrikaans Museum, Hidde Nijland als verzamelaar, omgang met moderne kunstenaars, zijn zoon Dirk Hidde Nijland en het tot stand komen van het museum in Hindeloopen.

Als verzamelaar – volkskunst en moderne kunst, contacten met kunstenaars, Van Gogh, een kunstzinnige zoon Dirk Hidde Nijland. Hernieuwde aandacht voor Hindeloopen en het ontstaan van het museum – Aald hielpen – de vier Hindelooper schilders – de Hidde Nijland stichting Hindeloopen.

COLOFON JUBILEUMBOEK

100 JAAR MUSEUM HINDELOOPEN:

- Ties Elzenga – voorzitter Hidde Nijland Stichting Hindeloopen – voorwoord “Uitdaging om onze boodschap voor een zo breed mogelijk publiek aantrekkelijk te maken”.
- Nynkle Dijkstra – informatiespecialist Historisch Centrum Leeuwarden over “De Friese wortels van Hidde Nijland”.
- Jelle Brouwer – directeur Museum Hindeloopen - “100 jaar geschiedenis museum”.
- Maurice Wery – conservator Museum Hindeloopen – “De collectie Hidde Nijland”.
- Quitine van der Meer Mohr – conservator 19e eeuw Dordrechts Museum – “Hidde Nijland en de moderne kunst”.
- Johan de Haan – bijzonder hoogleraar Toegepaste Kunsten en Kunstnijverheid vanwege de Ottema-Kingma Stichting – “Hindelooper zwier”.
- Stella van Gent – wethouder cultuur gemeente Súdwest-Fryslân – nawoord “ Als gemeentebestuur ondersteunen we Museum Hindeloopen in zijn ambities”

RESTAURATIE HISTORISCHE PORTRETTEN HIDDE NIJLAND

Voor zowel de publicatie als de tentoonstelling was het van belang dat beide stichtersportretten in de eigen collectie van Museum Hindeloopen werden gerestaureerd. Deze portretten zijn geschilderd door gerenommeerde kunstenaars. Het portret door Jozef Israëls dateert uit 1902, het andere portret is geschilderd door Dirk Hidde Nijland, ‘zoon van’ en dateert uit 1919. De restauratie werd uitgevoerd door mevrouw Patricia Ortize uit Zoetermeer bij The Art Clinic.

HIDDE NIJLAND IN HET MUSEUM

In het museum werd een kleine tentoonstelling ingericht rondom Hidde Nijland en de stichter van ons museum. Hiervoor werd gebruik gemaakt van de eigen collectie. Zowel het portret door Jozef Israëls als het portret door zijn zoon Dirk Hidde Nijland werden voor de gelegenheid gerestaureerd.

KINDEREN BASISSCHOOL “DE SKULPE”

Vrijdagmorgen 20 september 2019 hebben de kinderen van de Skulpe, de honderdjarige ‘Hidde Nijland’ (in de persoon van Freark Smink – acteur) een verassing bezorgd. De kinderen boden een aantal cadeaus aan, aan de heer “Hidde Nijland” de stichter van het Museum Hindeloopen. Ook zongen zij enkele Hylper liederen. Kinderen en personeel waren een maand bezig geweest om de cadeaus en liederen voor te bereiden. Riemkje Hoogland – Pitstra was hierbij de grote animator.

SYMPOSIUM JUBILEUM

Vrijdagmiddag 20 september werd een symposium "Hindeloopen verzameld/verzamelt" in de Grote Kerk te Hindeloopen gehouden. Er werden drie lezingen gehouden over Hidde Nijland, zijn collectie, zijn museum, de Hindelooper cultuur en cultureel erfgoed Hindeloopen. De betekenis van het museum voor de stad Hindeloopen, provinciaal en nationaal door Johan de Haan, hoofdconservator Paleis het Loo, Stella van Gent, cultuurwethouder gemeente SWF en Quirine van der Meer Mohr, conservator Dordrechts Museum. Muzikaal Intermezzo werd verzorgd door Meile Tamminga, organist PKN Oudega – Súdwest-Fryslân. De kerk was grotendeels bezet met 180 belangstellenden.

Na afloop werd een receptie gehouden in de grote feesttent op het museumplein. Een zeer geslaagde middag! Programma en uitnodiging werden ook uitgereikt in het Hylpers. De oude Hindelooper Wiebe E. Zoethout zorgde voor de "oersotting".

BELEVINGSKUIER VOERT LANGS ACHT EIGEN - AARDIGHEDEN

Zaterdagavond organiseerde de Vereniging Vrienden van Museum Hindeloopen "100 jaar eigen – aardigheden Museum Hindeloopen", een belevingskuier door de stad en langs acht eigenaardigheden: Hindelooper schilderkunst, religie en samenleving, Hindelooper dracht, stadsschoon op het doek, visserij, de Hindelooper samenleving, cultuur en toerisme en stichting van het museum. In een prachtige

verzorgde brochure werd uitleg gegeven aan die "eigenaardigheden". Tekst en opmaak: Carolien Hack en Margreet van der Zee.

TENTOONSTELLING "SITS, EEN WERELDPRODUCT IN HINDELOOPEN"

Een tentoonstelling met een sterke inhoudelijke binding met de unieke Hindelooper cultuur. In verband met het 100-jarig bestaan is het werken met de eigen waardevolle collectie een voor de hand liggende keuze. De eigen collectie is van hoog niveau en op onderdelen nog niet bij een breed publiek bekend.

Een dergelijke 'verborgen schat' binnen de eigen collectie, is de textielcollectie. Met name de sitsen objecten, die deels onderdeel uitmaken van het Hindelooper kostuum, zijn aantrekkelijk voor een breed publiek. De kleurige, gebloemde stoffen zijn prachtig, vertellen bovendien een bijzonder verhaal over de Oost – West interactie en laten zien hoe een wereldproduct een plek kreeg binnen de Hindelooper cultuur.

De objectenlijst kent uitsluitend objecten uit de eigen collectie. Een greep uit de lijst: veelal achttiende-eeuwse wentkes, kassekijntjes, mouwen en mutsen als onderdeel van het Hindelooper kostuum. Gordijnen, scheerdoeken en kussenslopen laten zien hoe sits ook een plaats in het Hindelooper interieur kreeg.

Ook eigentijdse ontwerpers laten zich inspireren door historische kostuums en passen sits toe in hun nieuwste

creaties. De bijzondere tentoonstelling werd geopend op 29 juni door gastconservator Winnifred de Vos en was de hele zomer te bezichtigen.

BOEIER “MARIA PAULINE” IN DE HINDELOOPER HAVEN

Een bijzonder plaats binnen het jubileum kreeg de boeier “Maria Pauline”. Hidde Nijland was van 1881 – 1994 eigenaar van deze boeier. Deze is thans in het bezit van de familie Jan Willem Hoorn te Heeg.

FINANCIËN

De kosten van het jubileum bedroegen ongeveer € 30.000,-- en werden volledig gedekt door:

Gemeente Súdwest-Fryslân, Iepen Mienskipsfuns Fryslân, P.W. Janssens Friesche Stichting, Wassenbergh-Clarijs Fontein Stichting, Juckema Sideriusfonds, Boersma-Adema Stichting, Coöperatie fonds Rabobank Zuidwest-Friesland, Stichting Herbert Duintjer Fonds en Museum Hindeloopen. Grote dank daarvoor.

9. JAARREKENING 2019

Het boekjaar werd met een klein batig saldo ad € 837,-- afgesloten. Het vorig jaar was dat nog € 1.551,-- negatief.

BALANS PER 31 DECEMBER	2019	2018
ACTIVA		
Vaste activa		
Inventaris	3.002	1.145
Vlottende activa		
voorraden - handelsgoederen	3.350	3.350
Vorderingen		
Debiteuren	1.964	450
Belastingen	2.291	1.502
Overige vorderingen	6.500	1.459
Liquide Middelen	3.900	16.556
	<u> </u> +	<u> </u> +
Totaal activa	21.007	24.462
PASSIVA		
Stichtingsvermogen	5.738	4.901
Bestemmingsreserve aankoopfonds	6.282	6.282
Bestemmingsreserve uitbreiding museum	1.234	1.234
Bestemmingsreserve exposities	0	7.500
Kortlopende schulden		
Crediteuren	2.400	0
Belastingen en premies	3.254	2.746
Overige schulden en overlopende passiva	2.099	1.799
	<u> </u> +	<u> </u> +
Totaal passiva	21.007	24.462

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2019

BATEN	Realisatie 2019	Realisatie 2018
Netto-omzet	39.747	34.174
Overige bedrijfsopbrengsten	144.621	116.983
	<u> </u> +	<u> </u> +
Som der Baten	184.368	151.157
 Inkoopwaarde van de omzet	 12.188	 10.300
 LASTEN		
Lonen en salarissen	84.879	77.620
Sociale lasten	14.383	9.610
Pensioenlasten	421	2.343
Overige personele lasten	10.157	8.823
Afschrijvingen	386	102
Huisvestingslasten	20.074	18.458
Kantoorlasten	7.185	7.260
Verkooplasten	5.029	10.028
Algemene lasten	28.469	7.696
	<u> </u> +	<u> </u> +
Som der lasten	170.983	141.940
 Rente lasten	 -/- 360	 -/- 468
	<u> </u>	<u> </u>
Saldo	837	-/- 1.551

10. VASTGESTELD ACTIVITEITENPLAN 2019

Het beleidsplan 2018 – 2022 was leidraad voor het activiteitenplan 2019, welke is ingediend bij de begroting 2019 en was tevens de basis voor een structurele subsidie van de gemeente Súdwest-Fryslân.

De cultuursector kenmerkt zich door grote diversiteit, maar voor ons museum geldt hetzelfde: het werken met gemengde financiering, risico, toezicht en verantwoording is zwaarder gaan tellen. Het bestuur is zich hiervan bewust en hanteert de Governance Code Cultuur. De basisprincipes van de code zijn op het bestuur van het museum van toepassing:

1. Het bestuur is verantwoordelijk voor het in acht nemen van de Governance Code Cultuur;
2. Het bestuur kiest het besturingsmodel van de organisatie bewust;
3. Het bestuur is verantwoordelijk voor de organisatie;
4. Het bestuur stelt rechtspositie en bezoldiging zorgvuldig vast en is hierover open;
5. Het bestuur legt zijn taken, verantwoordelijkheden en werkwijze vast;
6. Het bestuur is verantwoordelijk voor de samenstelling; hij waarborgt deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid;
7. Het bestuur geeft tevoren aan welke inzet van de leden wordt verwacht;
8. Bestuurders vermijden elke vorm van belangenverstrengeling;
9. Het is verantwoordelijk voor financieel beleid en risicobeheer door sluitende interne procedures en externe controle.

MISSIE, TAKEN EN PRESTATIEDOELEN:

- a. Het verzorgen van museale presentaties, kennisoverdracht en documentatie over de cultuur en historie van Hindeloopen;
- b. Beheer en instandhouding van nagenoeg gemeentelijke collecties;
- c. Beheer en instandhouding van gemeentelijk (rijks) monument – gebouwen;
- d. Het verzamelen en beheren van relevante collecties die betrekking hebben op de cultuur en historie van Hindeloopen;
- e. Het organiseren van educatieve activiteiten op het gebied van erfgoed van Hindeloopen;
- f. Het organiseren van seizoen verlengende activiteiten;
- g. Meer inzetten op PR en marketing;
- h. Meer samenwerking met de andere 15 musea in de gemeente Súdwest-Fryslân: In het verslagjaar heeft Museum Hindeloopen meegewerkt en nagedacht over een nieuwe visievorming Musea SWF en meer samenwerking tussen de musea in Súdwest-Fryslân. Bestuur en directie zien kansen om met een intensievere samenwerking (zonder eigen identiteit te verliezen) duurzaam o.a. hun bedrijfsvoering, museale kennis, publieksbereik en de zichtbaarheid van de collecties op een hoger niveau te tillen en zo de sector als geheel te versterken. Grotere rol voor de vereniging vrienden van Museum Hindeloopen;
- i. Verdere ontwikkeling en inzet tot een recreatieve, toeristische en economische aanjager voor Hindeloopen en voor de gemeente;
- j. Inkomsten en uitgaven onderscheiden naar bedrijfstak, collectietaak en publiektaak – verdeling 60% - 20% en 20%.

UITWERKING VAN HET ACTIVITEITENPLAN:

- Ontvangen en begeleiden van 8500 bezoekers;
- Onderhoud en beheer van de gebouwen;
- Voeren van een verantwoord personeels- en financieel beleid;
- Digitalisering van Hindelooper schilderkunst en haar schilderijen;
- Fotograferen van Hindelooper beschilderde objecten;
- Intensiveren promotie en marketingbeleid museum; (aanstelling van vrijwilliger, die hier intensief mee bezig gaat);
- Houden van een tweetal wisselexposities in het museum;
- Verdere voltooiing documentatie van de Hindelooper collecties en kostuums;
- Begeleiden en scholing van de vrijwilligers van het museum;
- Conservering van collectie – schilderijen;
- Educatie met basisscholen in de gemeente en Zuidwest Friesland;
- Het houden van een viertal lezingen;
- Kinderenactiviteiten in voorjaars – en herfstvakantie;
- Wisselexpositie voor kinderen – basisschoolleerlingen;
- Organisatie museumweekend;
- Open monumentendag
- Zomeravondpalet door Vrienden van het museum;
- Jubileumviering 100 jaar Museum Hindeloopen – zie elders in dit verslag;
- Organiseren van groepsbezoek en rondleidingen;
- Exploitatie trouwlocatie gemeente SWF;
- Ondersteuning en beleidsadviezen bestuur Stichting Hidde Nijland;
- Concretisering van de veranderingen museumconcept en revitalisering van de gebouwen Museum Hindeloopen;
- Werving geldmiddelen voor verandering museumconcept en revitalisering van de gebouwen.

11. BESTUUR STICHTING HIDDE NIJLAND

In het verslagjaar vergaderde het bestuur van de stichting in maart, juni, september en december. Daarnaast kwam het bestuur vele malen bijeen voor gesprekken met de gemeente, de provincie en ten aanzien van financiering uitbreiding museum, ontvangsten en gesprekken fondsen en stichtingen.

Tijdens deze vergaderingen werd aandacht besteed en gesproken over vaststellen van de jaarrekening en de begrotingen, het jaarverslag van de stichting, marketing, PR en promotiebeleid, de zomerexposities, besprekingen met de architect over het ontwerp en uitbreiding van het museum, de strategie en suggesties voor investeringen en financiering daarvan. Verder is in het bestuur aan de orde geweest: vacatures in het bestuur, financiële kwartaalrapportages, verlening arbeidscontract directeur. Verder stelde het bestuur de volgende beleidsplannen vast:

- A. Beleidsplan Museum Hindeloopen 2020 -2026;
- B. Personeel: beleid – beloning en formatie 2018 – 2022;
- C. Meerjarenplanning publieksactiviteiten 2020 -2024 zie elders in dit verslag;
- D. Inrichting collectiestraat voor het museum – het compleet krijgen van de basisregistratie.

Daarnaast is het bestuur geïnformeerd over de vernieuwde museumnorm. De Museumvereniging en het Landelijk Contact Museumconsulenten heeft in 2019 de Museumnorm 2015 geëvalueerd en een lichte revisie voorgesteld ter actualisatie en verduidelijking. Dit heeft geleid tot de Museumnorm 2020. Deze Museumnorm

2020 geldt vanaf heden als basis voor nieuwe toetsingen. Reeds geregistreerde musea (Museum Hindeloopen is een geregistreerd museum) maken gebruik van de vernieuwde norm in geval van:

- a. Toetsing voor herijking in het kader van de jaarlijkse steekproef;
- b. Toetsing op eigen initiatief en/of naar aanleiding van ingrijpende wijzigingen;
- c. Aanmelding voor registratie van een nieuwe museumlocatie;
- d. Zelfanalyse, tussentijdse evaluatie in eigen beheer.

In 2019 heeft de Belastingdienst (her)beoordeelt of instellingen kunnen worden en blijven als ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling). Ons museum behoudt de ANBI – status.

PROFIELSCHETSEN LEDEN BESTUUR HIDDE NIJLAND STICHTING HINDELOOPEN

Bestuur heeft de volgende profielen bestuursleden vastgesteld:

Bij het besturen van de stichting is het van belang dat het bestuur samengesteld is uit leden vanuit een diversiteit van achtergronden

c.q. kennisgebieden opdat er bij het diverse bestuur beslissingen zo veel mogelijk geput kan worden uit eigen kennis en ervaring. Verder is het van belang vast te leggen welke onmogelijkheden en strijdigheden er zijn die een kandidaat als bestuurder ongewenst maken. Het is soms

moeilijk om kandidaten te vinden. Desondanks is het goed te formuleren wat we wensen opdat alle energie gestoken in het vinden van de juiste leden zo doelmatig mogelijk wordt gebruikt.

De volgende competenties en achtergronden worden vastgesteld bij een minimumaantal van zeven leden voor het stichtingsbestuur:

1. Financieel, bedrijfskundig, zakelijk;
2. Marketing, communicatie, beeldvorming en promotie;
3. Personeelszaken en regelgeving;
4. Cultureel, kunsten en museale wereld;
5. Algemeen, representatief en overheden;
6. Juridische zaken;
7. Technische zaken en onderhoud.

Bestuurslid Ruud Guys nam in 2019 afscheid van het bestuur. Meer dan tien jaar heeft hij zich ingezet voor het museum, als secretaris en penningmeester. Hij was de grote animator in de financiële onderbouwingen van vernieuwbouw plannen. Ook stak hij veel tijd in het benaderen van fondsen. Kees Burghgraef RA trad terug per 31 december 2019. De vacatures werden ingevuld door: mevrouw Marytsje Brandsma – Flapper te Sneek en Mr. Pieter J. van Drooge te Leeuwarden.

12. CULTUURPLEIN SÚDWEST-FRYSLÂN

Museum Hindeloopen is lid/deelnemer van het Cultuurplatform Súdwest-Fryslân. Een grote gemeente als SWF verdient het om een breed verankerd cultureel platform te hebben.

Waarom zijn wij lid:

Kunst en cultuur neemt binnen een ondernemende gemeente een onmisbare positie in. Voor het merk-identiteit van de gemeente is een bloeiende kunst en cultuursector van cruciaal belang. Kunst en cultuur levert de ingrediënten voor een boeiend en bindend gemeenteklimaat voor bewoners, werkenden, bedrijven en recreanten. Cultuurplatform SWF ziet zichzelf dan ook als de ideale adviseur en gesprekspartner van het gemeentebestuur op het terrein van kunst en cultuur.

13. PUBLIEKSACTIVITEITEN 2020 -2024

In zijn vergadering van 13 december 2019 heeft het bestuur onderstaand cultureel programma vastgesteld op voorstel van onze conservator:

Het cultureel programma van Museum Hindeloopen omvat de periode 2020-2024. Door de publieksactiviteiten voor deze periode vast te leggen, kan de kwaliteit (voorbereiding!) en impact (publieksbereik) worden vergroot. Het programma omvat tentoonstellingen, publieksactiviteiten zoals lezingen en workshops en educatieve activiteiten. Ook worden samenwerkingspartners in kaart gebracht.

2020 Tentoonstelling '75 jaar bevrijding Hindeloopen'

2021 Tentoonstelling 'Hout'

2022 Tentoonstelling 'Koninklijk huis en Hindeloopen'

2023 Kennisprogramma Hindelooper scheepvaart

2024 Nieuwbouw Tentoonstelling 'Hidde Nijland'

Voorwaarden:

- De tentoonstellingen worden altijd in samenwerking met externe partijen georganiseerd. Daarbij is zowel een rol voor de Hindelooper mienskip weggelegd, als voor een landelijk netwerk van (professionele, museale) partners.
- De tentoonstellingen sluiten aan op de missie en collectie van Museum Hindeloopen en versterken de kennis over de Hindelooper cultuur.
- De tentoonstellingen zijn geprogrammeerd om bezoekers te trekken naar Museum Hindeloopen. De tentoonstellingen zijn het uithangbord van het museum en genereren (free) publicity.
- De tentoonstellingen vormen de basis voor de publieksactiviteiten zoals lezingen, wandelingen, workshops en kinderactiviteiten. Zo ontstaat een samenhangend cultureel programma.

14. SCHENKINGEN

In september 2019 heeft Museum Hindeloopen een schenking geaccepteerd van mevrouw Sonja Tuch. De oma van mevrouw Tuch was Petronella Catharina Nijland, dochter van Hidde Nijland. De schenking bestaat uit twee portretten van het echtpaar Nijland-Volker, geschilderd door de echtgenoot van Petronella Nijland, de Duitse schilder en beeldhouwer Curt Tuch. Hij schilderde het echtpaar in 1926. Daarnaast omvat de schenking een olielamp, een stoof, een aardewerk pot en een zilveren beurs, alle afkomstig uit de verzameling van Hidde Nijland.

Sonja Tuch is dankbaar en blij dat de door haar gekoesterde objecten nu weer samengevoegd worden met de verzameling van haar overgrootvader en in Museum Hindeloopen een definitief thuis gevonden hebben.

De heer H.W. Glashouwer heeft het museum enkele 18de-eeuwse beschilderde planken geschonken, met als doel inpassing in en verfraaiing van de te realiseren nieuwbouw van het museum.

Op deze plek wil het museum zijn schenkers nogmaals danken. Schenkingen zijn erg belangrijk voor de uitbreiding van de collectie van het museum.

15. AANKOPEN

Het museum heeft in 2019 één aankoop gedaan, hoewel niet voor de museale collectie bestemd. Bij atelier 't Aalde Waipen in Hindeloopen werd een Hindelooper dameskostuum besteld.

Dit kostuum werd getoond tijdens de tentoonstelling 'Sits. Een wereldproduct in Hindeloopen' en kan – juist omdat het geen oud collectiestuk is – uitgebreid bekeken en 'bevoeld' worden door onze rondleiders en bezoekers die geïnteresseerd zijn in de Hindelooper streekdracht. Na de tentoonstelling is het kostuum aangekocht om als pronkstuk de entreehal van het museum te verfraaien. De hal is vanwege de slechte bewaaromstandigheden niet geschikt om een antiek Hindelooper kostuum uit de collectie te tonen. Toch wil het museum graag aan de vluchtige bezoeker of passant vanwege de huisvesting van de VVV in ons pand laten zien hoe aantrekkelijk de streekdracht van Hindeloopen is. Dit kostuum is daarvoor een uitstekend uithangbord.

16. ZOMERTENTOONSTELLING

Van 29 juni tot en met 31 oktober was in Museum Hindeloopen de zomertentoonstelling 'Sits. Een wereldproduct in Hindeloopen' te zien. De tentoonstelling zorgde er mede voor dat in 2019 meer bezoekers hun weg naar het museum wisten te vinden.

Op zaterdag 29 juni is zij onder grote publieke belangstelling geopend. In de tentoonstelling was te zien hoe sits – oorspronkelijk een exotische, katoenen stof die door de V.O.C. vanuit India naar Nederland werd gehaald – uitgroeide tot een onlosmakelijk onderdeel van de Hindelooper identiteit. Het Hindelooper kostuum, maar ook het wereldberoemde Hindelooper interieur, worden gekenmerkt door de toepassing van de kleurrijke, gebloemde stof uit India.

De tentoonstelling was een unieke kans om de rijke sitsen collectie van het museum te bewonderen. Vanwege de grote kwetsbaarheid zijn de sitsen kostuums zelden voor publiek te zien.

De tentoonstelling is samengesteld door conservator Maurice Wery en gastconservator Winnifred de Vos. Van haar hand verscheen dit jaar het boek 'Pronck en Prael. Sits in Holland' bij uitgeverij Waanders.

Na een welkomstwoord door museumdirecteur Jelle Brouwer is de tentoonstelling door de conservator en gastconservator samen geopend. Vervolgens kregen de gasten en genodigden de kans om buiten "af te koelen". Op het plein voor het museum voerden vijftien leden van folkloristische zang- en dansgroep 'Aald Hielpen' een viertal dansen uit, gekleed in het Hindelooper kostuum. De middag werd afgesloten met een borrel en instaprondleidingen door de tentoonstelling.

Bij de tentoonstelling werd een rondleiding aangeboden, waarbij bezoekers werden rondgeleid door eigen experts op het gebied van de Hindelooper streekdracht, Tine Nieuwland en Janny Zweed. Daarnaast werd er op 20 oktober een goedbezochte lezing door gastconservator Winnifred de Vos aangeboden.

17. BIJZONDERE ACTIVITEITEN

Ook in 2019 werd er gebruik gemaakt van onze arrangementen die wij voor groepen hebben samengesteld. Wij mochten er weer veel ontvangen. Er kon een keus gemaakt worden uit:

- a. Museumbezoek met ontvangst: er wordt iets verteld over het museum, geschiedenis van Hindeloopen, de klederdracht en schilderwerk;
- b. Museumbezoek met ontvangst en rondleiding met gids wel/niet in klederdracht;
- c. Museumbezoek met ontvangst en stadwandeling met gids wel/niet in klederdracht.
- d. Museumbezoek met ontvangst en rondleiding met gids en stadwandeling wel/niet in klederdracht.

18. GROEPSBEZOEK, RONDELEIDINGEN EN STADSWANDELINGEN

In 2019 werden er rondleidingen gegeven door gidsen in het museum. Totaal 11 groepen hebben onder leiding van Tine Nieuwland, Janny Zweed, Alletta Hartholt, Marijke Griek en Marijke Brandsma uitgebreid kennis mogen maken met de rijke cultuur van Hindeloopen.

Voor 7 groepen werd het Hindelooper kostuum aantrokken en 6 groepen kozen ervoor om het museum zonder gids te bezoeken, waaronder groepen uit Zwitserland en Japan. Ook kozen 3 groepen voor een combinatie van rondleiding/ stadswandeling door Hindeloopen.

Dit jaar werden er 51 stadswandelingen geboekt. Marijke Griek, Tine Nieuwland, Baukje Jäger, Janny Zweed, Marijke Brandsma, Jan Willemsen en Gert Jan Groenendijk hebben met deze groepen door Hindeloopen rond gewandeld. Van deze groepen waren er een aantal uit Amsterdam Lake District Tours.

Buiten de openingstijden hebben enkele groepen op afspraak ook het museum kunnen bezoeken. Zelfs werd er nog een groep op 31 december 2019 binnen gelaten.

19. KINDERACTIVITEITEN

LEKKER ITE...NIKS WEI SMITE'

In de voorjaarsvakantie was het een vrolijke boel in het museum. De beroemde kok Willem kwam twee middagen langs om met zo'n 50 kinderen leuke dingen te doen. Omdat hij had gehoord van de actie 'Help pake en beppe de vakantie door' en omdat het over 'Lekker ite...niks wei smite' zou gaan.

Hij vertelde over zijn uitvinding 'de onzichtbare soep'. Daarna kon hij zien hoe de kinderen bezig waren met allerlei activiteiten die te maken hadden met eten: hoe je eten vroeger kon koken en bewaren en hoe we dat nu doen. Een aantal kinderen herkenden bijvoorbeeld de foto van een kelder. 'O, ús pake en beppe ha ek in kelder op de pleats'

Ze mochten een puntzak vullen met lekkere gezonde dingen en op zoek gaan in het museum naar 16 ouderwetse trommeltjes. Door een voelspel maakten ze kennis met groenten van vroeger. Maar het hoogtepunt vormden de kunstwerken (twee grote robots) die de kinderen samen hadden gemaakt van allerlei afval.

Deze kunstwerken hebben nog lang in het museum gestaan. De kinderen gingen naar huis met een versierd dienblad, met mozaïek steentjes.

KLEREN MAKEN DE MAN....VROUW

In de herfstvakantie was het dinsdag- en woensdagmiddag lang 'feest' voor 35 kinderen in het museum. Daar werd van alles georganiseerd rondom het thema 'Kleren maken de man...vrouw'.

In het museum waren twee deftige dames, die wachtten op een koopman uit Amsterdam. Hij verkocht prachtige kleren gemaakt van stoffen uit een ver land. Hij wilde de kleren alvast laten zien aan de kinderen. Maar...in zijn koffer zaten geen kleren. Hij bedacht met de kinderen een list. Ze deden net of ze de kleren echt konden zien, en vertelden dat alleen rijke en hele knappe vrouwen de kleren maar konden zien. De vrouwen tuinden erin en de koopman ging er aan het eind vandoor met de euro's.

Gelukkig konden de kinderen daarna allerlei spelletjes doen die met kleren te maken hadden. Zo moesten ze het hele museum door om een aantal kledingstukken op te sporen, klederdrachten en landen bij elkaar zoeken, van oude jassen nieuwe 'pronkjes' maken en mochten ze heerlijke traktaties in elkaar frutselen.

Tot slot maakten de kinderen een krans van Hindelooper stofjes of een zeilbootje van een half klompje op een schilderij.

In het voor- en najaar worden er kinderactiviteiten georganiseerd door de vrijwilligers van de kinderwerkgroep van de Vrienden van Museum Hindeloopen. Op deze manier willen ze de kinderen op een speelse manier iets laten ervaren van de rijke geschiedenis van Hindeloopen, tentoongesteld in dit museum.

20. EEN SPECIALE SPEURTOCHT TIJDENS DE NATIONALE MUSEUMWEEK

Van 8 t/m 14 april, tijdens de Nationale Museumweek was de toegang tot het museum gratis. Daarvan maakten ruim 70 bezoekers dankbaar gebruik van.

Voor de jonge bezoekers was er een speciale 'Gouden' speurtocht gemaakt. Zij moesten o.a. eieren zoeken. Als cadeau kregen de kinderen een 'Gouden' ei.

21. VERENIGING VRIENDEN VAN MUSEUM HINDELOOPEN

Vanuit de Vereniging Vrienden Museum Hindeloopen zijn er vier werkgroepen actief, die in samenwerking met het museum activiteiten ontplooiën en werkzaamheden verrichten:

1. Werkgroep Activiteiten Museum Hindeloopen.
Coördinator Andries Blom
Leden: Lia Haijtema, Margreet van der Zee, Jaap Kruis en Carolien Hack.
2. Werkgroep Kinderactiviteiten. Coördinator Riemkje Pitstra
Leden: Marcella Langedijk, Elly Koning, Alletta Hartholt
3. Werkgroep Rondleidingen.
Coördinator Luky van der Wal
Leden: Tine Nieuwland, Marijke Griek, Fedde de Vreeze en Boukje Jäger
4. Historische Werkgroep Hylpen (Hindeloopen).
Coördinator Luky van der Wal.
Leden: Henk Smid, Anske Smit en Piet Klaaren

(overleden op 24-07-2019).

Museum Hindeloopen is deels een vrijwilligersorganisatie. Vrijwilligers en vaste medewerkers zorgen voor de collectie en bieden diensten aan het publiek. Het museum beschikt over ongeveer 15 vrijwilligers en medewerkers en 145 vrienden van de Vereniging Vrienden Museum Hindeloopen. Zij voeren ook taken uit. Door hun participatie in werkgroepen beïnvloeden zij de koers van het museum. Een aantal keren worden zij bijgepraat over taken, werving en selectie, begeleiding en communicatie. Het belang van onze vrijwilligers is groot. Het bestuur houdt een zetel beschikbaar voor de vereniging.

22. CONTACTEN EN NETWERKEN

Namens het museum heeft de directeur zitting in onderstaande overleggen, netwerken en stichtingen:

- a. Lid stichtingsbestuur Cultuurnetwerken Súdwest-Fryslân scholen en aanbieders in de gemeente Súdwest-Fryslân te Sneek;
 - b. Bestuur Stichting Immaterieel Erfgoed Hindeloopen te Hindeloopen;
 - c. Cultuurplein SWF, een platform voor samenwerkende cultuurinstellingen in de gemeente Súdwest-Fryslân.
- Namens het museum had de conservator zitting in onderstaande overleggen, netwerken en stichtingen:

- a. Secretaris sectie historische musea, Museumvereniging, Amsterdam;
- b. Overlegstructuur samenwerking musea Súdwest-Fryslân.

23. EDUCATIE

De educatieplannen voor scholen zijn opgezet in samenwerking met de Stichting Akte 2, een cultuurhuis in bedrijf in de gemeente Súdwest-Fryslân.

Akte 2 is een professionele organisatie die gericht is op cultuureducatie voor scholen. Hierdoor bereiken jaarlijkse ongeveer 12.000 kinderen in het primair onderwijs met regionaal cultuuraanbod, ontwikkeld door de lokale kunst- en cultuuraanbieders, bijeengebracht in een cultuurmenu. Museum Hindeloopen heeft hiervoor een drietal workshops voor ontwikkeld.

24. LEZINGEN

Dag, mijn lieve moeder - grafcultuur in Fryslân

Een oude begraafplaats bij een kerk, een stil gelegen kerkhof omzoomd door lommerrijke bomen ... niet direct een plek waar je voor je plezier naartoe gaat maar wel een plaats voor overdenking of om in alle rust even rond te dwalen. Peter Karstkarel en zijn vrouw Klaske zagen enige jaren geleden op het kerkhofje van Brongerga ,naast de imposante grafkelder van de familie Van Limburg Stirum, een klein zerkje met het simpele opschrift 'Dag, mijn lieve moeder'. Verder niets. Hun belangstelling voor de grafcultuur werd hierdoor gewekt. Een jarenlange reis langs honderden kerken, kerkhoven en begraafplaatsen in Fryslân volgde en in 2015 verscheen hun gelijknamige boek over de grafcultuur in Fryslân.

Tijdens zijn lezing op 20 januari 2019 nam Peter Karstkarel, (kunst)historicus, neerlandicus en architectuurkenner, de geïnteresseerden mee op een ontroerende reis langs kerken en kerkhoven. Zowel de grafcultuur in als buiten de kerk kwamen aan bod. In de kerken zijn bijvoorbeeld veel bijzondere oude zerken en rouwborden bewaard gebleven. Maar ook op de kerkhoven zijn genoeg interessante herinneringen te vinden om even bij stil te staan. Denk aan familiebegraafplaatsen van de elite, graven van bekende Friezen, bestuurders en kunstenaars, maar ook van personen met gewone beroepen, mits vermeld op hun graf. Er is grafpoëzie die soms een glimlach opwekt, tot vertedering leidt of juist tot nadenken stemt. Peter Karstkarel besteedde in zijn verhaal ook aandacht aan de funeraire cultuur in Hindeloopen en naaste omgeving.

Passie voor gebinten en oud hout

Na de grondige restauratie van zijn uit 1785 stammende Friese boerderij raakte Paul Borghaerts gefascineerd door oude gebinten en het daarvoor gebruikte hout. Inmiddels heeft hij vele oude kapconstructies van boerderijen, kerken en historische panden onderzocht.

Het dateren van oud bouwhout doet hij door middel van dendrochronologie, de houttijdkunde. Voor dit onderzoek boort hij, hoog in het gebint, dunne houten cilinders van tientallen centimeters lengte uit eeuwenoude balken. De jaarringen in de boorstalen vertellen de geschiedenis van het hout: hoe oud de boom geworden is, in welk jaar hij is gekapt en uit welk gebied hij oorspronkelijk afkomstig is. Dat levert interessante resultaten op. Het oudste hout, dat hij heeft aangeboord, stamt uit het eind van de 16e eeuw. Maar ook treft hij in een kapconstructie hout uit verschillende landen aan, afhankelijk van de functie in het gebint.

Inmiddels is Borghaerts uitgegroeid tot zelfstandig onderzoeker van historisch hout en expert op het gebied van de dendrochronologie. Zijn boorstalen heeft hij ondergebracht in een stichting teneinde de kennis over het oude hout veilig te stellen. Daarnaast is het archief een belangrijke bron bij zijn onderzoek naar de gebinten. Vaak hebben er verbouwingen plaatsgevonden en vallen er meerdere bouwfasen in een gebouw te ontdekken. Regelmatig komen er nieuwe gegevens over de bouwgeschiedenis van het Friese erfgoed naar voren.

Vlotmerken op de imposante balken geven weer informatie over de stapelplaatsen langs de Oostzee. Deze ingekerfde merken maken het mogelijk de toenmalige handelslijnen in kaart te brengen. Fryslân is eeuwenlang de spil in de houthandel geweest. Vooral de schippers van Hindeloopen speelden een belangrijke, soms exclusieve, rol in de houthandel op Noorwegen en het Oostzeegebied. Borghaerts ging in zijn lezing op 20 februari 2019 op in deze rol en ook op de herkomst van het gebruikte bouwhout in de zuidwesthoek van Fryslân.

Hindelooper scheepsboek van Hempenius

De lezing over het Hindelooper scheepsboek van Hempenius was op 17 maart 2019. De Werkgroep Maritime Skiednis van de Fryske Akademy (WMS) en Museum Hindeloopen gaven een presentatie van de digitale uitgave van het 'Scheepsboek Hempenius' in het museum.

In ditzelfde gebouw hield stadssecretaris Johannes Hempenius van 1715 tot en met 1717 een administratie bij van de door hem uitgegeven scheepspapieren. Het scheepsboek is een prachtige bron voor historisch onderzoek omdat het informatie geeft over de vaart, de producten, de schippers, de bemanning en de reders of eigenaren. Dit waren zowel mensen van binnen Friesland (veel uit Hindeloopen zelf) als uit Holland (voornamelijk Amsterdam).

Dankzij vrijwilligers van de Werkgroep is dit scheepsboek volledig getranscribeerd en vanaf 17 maart voor iedereen toegankelijk op de website van de Fryske Akademy.

Het scheepsboek Hempenius bestaat uit monsterrollen waarin het schip en de bemanning van de fluit- en smakschepen worden beschreven.

Uit deze informatie is op te maken met welke schepen werd gevaren, wie de bemanning was en wat voor functies zij hadden en welke bestemmingen in deze periode werden aangedaan. Naast monsterrollen bestaat het scheepsboek uit rederscedullen. Deze rederscedullen geven ons belangrijke en unieke informatie over de Fries- Hollandse partenrederij.

Onder de reders van Hindelooper schepen bevonden zich zeer rijke en interessante figuren zoals: Joachim Rendorp, Cornelis Calcoen, Andries Pieters van Stavoren. Willem Bredero en Pieter Six. Wie waren de reders van deze schepen en waar kwamen zij vandaan? Is hier sprake van een netwerk van handelsrelaties?

Het programma:

- 15.00 Welkom door Andries Blom en Rob Leemans, namens Museum Hindeloopen en WMS
- 15.10 Inleiding scheepsboek, Hanno Brand, hoogleraar maritieme geschiedenis
- 15.20 Presentatie scheepsboek, Jan de Vries en Jelle Jan Koopmans, onderzoekers
- 16.00 Lanceren digitale uitgave scheepsboek, Ties Elzenga, voorzitter Museum Hindeloopen

Museum Hindeloopen sluit een succesvol seizoen af met lezing over 'Sits'

Op zondagmiddag 20 oktober vertelde gastconservator en auteur Winnifred de Vos tijdens een lezing uitgebreid over de geschiedenis van de unieke, gebloemde katoenen stof uit India: sits. Aansluitend was de tentoonstelling 'Sits. Een wereldproduct in Hindeloopen' te bezichtigen. Dus ook degene die de tentoonstelling nog niet gezien had was deze lezing een goede gelegenheid om Museum Hindeloopen te bezoeken.

Tijdens de lezing besteedde Winnifred de Vos ook uitgebreid aandacht aan de manier waarop sits gemaakt werd en hoe het via de scheepvaart naar Europa kwam. In Nederland was sits eerst een exotisch luxeproduct, maar maakte al snel deel uit van de Hindelooper streekdracht. Ook vandaag de dag wordt sits nog toegepast in het Hindelooper kostuum. Eerder dit jaar verscheen het boek 'Pronck en Prael – sits in Nederland' geschreven door Winnifred de Vos. Tijdens de lezing was het boek te koop in de museumwinkel.

25. AFSLUITING SEIZOEN PERSONEEL EN VRIJWILLIGERS

Op zaterdag 14 november werd het museumjaar afgesloten door personeelsleden en vrijwilligers van ons museum. Die zaterdag hebben wij een bezoek gebracht aan het Prinsessehof in Leeuwarden, een wandeling door historisch Leeuwarden en een gezamenlijke lunch in de Dikke van Dale. Een zeer geslaagde dag.

26. TROUWLOCATIE

De sfeervolle zaal op de eerste verdieping van het museum is een van de locaties in de gemeente Súdwest-Fryslân, waar men elkaar het ja-woord kan geven. De museale omgeving geeft bruidsparen hun grote dag een apart, intiem karakter.

Na de plechtigheid verlaat het kersverse paar, in stijl en onder het toezicht van Vrouwe Justitia, de trouwzaal via het bordes en de fraaie natuurstenen trap. Dit levert vaak prachtige foto's op.

Ook in 2019 werden er helaas geen huwelijken voltrokken in het museum en werden er dus ook geen mooie trouwfoto's gemaakt op het mooie bordes.

De gemeente Súdwest-Fryslân voorziet niet meer in een bode bij trouwplechtigheden op buitenlocaties. Daarom vervult Alletta Hartholt nu voortaan deze taak.

27. PERSONELE BEZETTING

Bestuur

De heer Mr. T. Elzenga - Den Haag - voorzitter

De heer Drs. K.J. Eekma - Heerenveen - secretaris

De heer A. Blom - Workum (Vrienden Museum Hindeloopen)

De heer B. van der Knaap - Veenenwouden - lid

De heer C.A. Burghgraef - Folsgare - penningmeester

Mevrouw M. Brandsma-Flapper - Sneek - lid

De heer Mr. P.J. van Drooge - Leeuwarden - lid

Medewerkers

De heer J. Brouwer (directeur)

De heer M. Wery MA (conservator)

Mevrouw A. Hartholt (bestuurs- en bureausecretaresse)

Mevrouw D. Albada-Homsma (baliemedewerker)

Mevrouw B. Klijnstra-Berg (baliemedewerker)

Vrijwilligers

Mevrouw B. Bokma-Keizer (baliemedewerker)

Mevrouw T. Nieuwland-Mulder (baliemedewerker)

Mevrouw K. de Vries-Groen (baliemedewerker)

Mevrouw G. Groenendijk (baliemedewerker)

De heer J. Stallmann (baliemedewerker)

De heer J. Willemsen (baliemedewerker)

Dijkweg 1-3

8713 KD Hindeloopen

0514 – 52 14 20

info@museumhindeloopen.nl

www.museumhindeloopen.nl

MUSEUM HINDELOOPEN